

УДК 808.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-2-20>

Юлія КАРАЧУН,

orcid.org/0000-0002-5171-8704

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) juliakarachun@ukr.net

Вікторія БОЯН,

orcid.org/0009-0006-5719-1831

магістрантка кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) Viktoriia.boyan@gmail.com

АНГЛОМОВНИЙ ГУМОР ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Статтю присвячено проблематиці перекладу різновидів гумору з англійської на українську мову. Предметом дослідження є гумор та його типологічні одиниці, а метою дослідження є аналіз та синтез специфіки відтворення англомовних видів комічного через призму перекладознавчих лінгвістичних концепцій українською мовою. Під час дослідження було застосовано такі методи, як критичний аналіз наукових джерел, описовий та інтерпретаційні методи та метод суцільної вибірки. Під час дослідження, було з'ясовано, що гумор, насамперед, відтворює не лише лексичний, синтаксичний чи стилістичний аспекти мови, однак транслює соціокультурні та етнічні надбання певної англомовної нації. Основною ціллю перекладача виступає адекватний переклад із врахуванням поглиблених знань особливостей культур двох мов, що призводить до пошуку влучних еквівалентів. З цього випливає, що якість перекладу визначається його повнотою та адекватністю. Було доведено, що основною проблемою перекладача відтворення виду комічного з однієї мови на іншу є використання перекладацьких концепцій із початковим збереженням сенсу та композицією жарту. Для вдалої інтерпретації найчастіше використовують граматичні, лексичні, стилістичні та семантичні трансформації, однак невід'ємними є і їх поєднання. При неможливості використання лише граматичних або лексичних трансформацій, перекладач повинен застосувати такі лексико-граматичні трансформації, як пояснювальний переклад та компенсацію. Під час аналізу, було зазначено, що завжди варто враховувати всі похибки інтерпретацій гумору, які можуть викликати різкі реакції представників різних культур чи націй та звучати образливим чи некоректним для них. Беручи до уваги аспекти емоційно забарвленої та експресивної лексики, перекладач зобов'язаний досягти рівноцінно перекладного значення фрази, підкреслюючи чи опускаючи лексичне забарвлення словосполучень. Актуальність даного дослідження полягає в нагальній потребі системного аналізу гумору в перекладі із врахуванням всіх особливостей та варіаційних опцій для полегшення роботи перекладачів.

Ключові слова: гумор, комічне, перекладацькі трансформації, культурні особливості, адекватний переклад.

Yuliia KARACHUN,

orcid.org/0000-0002-5171-8704

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory, Practice and Translation of English
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
(Kyiv, Ukraine) juliakarachun@ukr.net

Viktoriia BOYAN,

orcid.org/0009-0006-5719-1831

Master at the Department of Theory, Practice and Translation of English
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
(Kyiv, Ukraine) Viktoriia.boyan@gmail.com

ENGLISH HUMOR AND ITS TRANSLATION PECULIARITIES INTO UKRAINIAN

The article is related to the issue of translating various types of humor from English into Ukrainian. The subject of the study is humor and its typological units. The purpose of the study is to analyze and synthesize the specifics of reproducing English comic forms into Ukrainian through the light of translational linguistic concepts. The methods used in the research included critical analysis of scientific references, descriptive and interpretive methods, and the

method of purposive selection. In the course of the discussion, we found out that humor, first of all, reproduces more than just the lexical, syntactic, or stylistic aspects of language, it also conveys the socio-cultural and ethnic heritage of a particular English-speaking nation. The main goal of a translator is to provide an adequate translation, taking into account profound knowledge of the specific cultural features of both languages, which leads to the search for appropriate equivalents. Therefore, it implies that the quality of a translation is determined by its completeness and adequacy. It has been substantiated that the key problem of a translator in reproducing a comic expression from one language into another is the application of translational concepts with the primary meaning and composition of the humorous image being preserved. Grammatical, lexical, stylistic, and semantic transformations are most frequently used for successful interpretation, but combinations of them are equally essential. If grammar or lexical transformations are not sufficient, the translator should use such lexical and grammatical transformations as explanatory translation, and compensation. It has been stated that it is always essential to take into account all potential pitfalls in the interpretation of humor, since they may cause harsh emotional reactions from representatives of various cultures or nations and may sound inappropriate or abusive to them. Considering emotionally marked and expressive vocabulary, a translator is obliged to achieve an equally translatable meaning of a phrase by underlining or omitting the lexical value of phrases. The relevance of this study lies in the urgent need for a systematic analysis of humor in translation, accounting for all the features and variations to facilitate the future work of translators.

Key words: *humor, comic, translational transformations, cultural features, adequate translation.*

Постановка проблеми. Переклад – це надскладна справа, в якій часто трапляються неточності чи помилки, через що спотворюється оригінальний сенс сказаного. З цього випливає, що висококваліфікований перекладач повинен бути обізнаний з культурними, релігійними, соціальними та політичними відмінностями в усьому світі, оскільки володіння двома мовами не достатньо для вдалого адекватного перекладу, особливо, коли йдеться про гумористичні тексти. Однак переклад комічного вважається одним із найскладніших видів перекладу, оскільки він вимагає знання прагматики та глибоких знань обох культур. Більше того, існують різні перекладацькі трансформації та стратегії, які використовуються при перекладі гумору, але на сам вибір стратегії може впливати ідеологія перекладача чи цільової аудиторії. Саме в цьому і полягає головна проблема перекладу гумору, оскільки ключовою ціллю перекладача є не дослівний переклад чи навіть прямолінійне застосування граматичних та синтаксичних перекладацьких трансформацій, а саме пошук еквіваленту в мові перекладу з урахуванням культурних, політичних, соціальних та релігійних відмінностей світобачень цих двох мов, що насамперед відтворює пошук аналогічного комічного ефекту.

Аналіз досліджень. Аналіз та огляд джерел засвідчує, що існує безліч наукових робіт для перекладу комічного, кількість яких невпинно зростає, оскільки мова теж не зупиняє свій розвиток. Теоретичне підґрунтя для типологічних одиниць гумористичного матеріалу заклали праці А. Науменко, Т. Кияк, С. Гарднер, А. Р. Габідулліна та М. В. Жарикова, Дж. Гоффман, Дж. Ванделе, О. Воробйова, Р. Грутман та інші; питання перекладацьких трансформацій для гумору висвітлили Д. Делабастіта, Т. Кияк, О. Огуй, А. Науменко. Проблематику перекладу гумору

вказали у своїх творах Е. Бейтс та Р. Гіора. Додаткова термінологічна база була використана на основі Кембриджського словника.

Мета статті – виокремити та проаналізувати основні типологічні одиниці комічного у перекладі з англійської на українську мову, враховуючи перекладацькі трансформації; окреслити ключові проблеми та підводні камені під час перекладу гумористичних текстів.

Виклад основного матеріалу. Складно однозначно стверджувати, що саме – погода, політичний клімат, національна історія чи будь-яка їхня комбінація – зумовлює формування культурних норм. Але одне можна сказати точно: ці культурні норми мають тенденцію закарбовуватися в колективному почутті гумору людей. Запитайте середньостатистичного англійця, що він думає про американський гумор, і, швидше за все, він покепкує з його недостатньої витонченості. Запитайте те ж саме американця про британський гумор, і він скаже, що він занадто сухий і йому бракує пікантності. Ні американець, ні англієць не можуть збагнути, як іншому вдається сміятися над тим, що здається їм нестерпно нудним і безглуздим. І це між двома країнами, які розмовляють англійською! А тепер додайте мовний бар'єр і спробуйте уявити, скільки людей будуть сміятися над вашими улюбленими жартами.

Мова охоплює набагато більше, ніж просто слова чи фрази, які ми вимовляємо, оскільки це також те, як ми використовуємо ті ж самі слова, в поєднанні з інтонацією і тембром нашого голосу. Більше того, мова – це також те, як ми поєднуємо наші невербальні засоби комунікації з тим, що говоримо. І кожен елемент індивідуальності нашого спілкування залишає відбиток на наших культурах. Наприклад, латиноамериканські мови, а отже, і латиноамериканські культури, демон-

струють більшу фізичну виразність, ніж більшість англомовних культур. Запитайте середньостатистичного південного американця про його улюблену футбольну команду, і він або вона піде по складній дотичній, сповненій жвавої жестикуляції та мови тіла. Водночас, запитавши те ж у середньостатистичного американця, ви можете почути схожий рівень тембру голосу, однак набагато менше використання рухів рук та тіла. Аналогічно, якщо ви поцікавитесь, який гумор популярний в латиноамериканських країнах, ви помітите більшу частку грубості порівняно з англомовними країнами, які більше покладаються на витонченість. Отже, насамперед, дискутуючи на тему особливостей культур, варто зазначити що ж таке гумор та якими основними типологічними одиницями він характеризується.

Визначення гумору та відповідь на питання «чому ми сміємося?» є складним, якщо не парадоксальним, через суб'єктивні характеристики гумору. Люди сміються з різних речей, маючи зовсім різний досвід, тому іноді гумор може сприйматися по-різному, оскільки те, що вважається смішним для одних, може іронічно інтерпретуватися в іншому контексті. З цього можна сказати, що культурне походження може бути найвпливовішим контекстом у визначенні гумору. Простіше кажучи, гумор – це все, що змушує людей сміятися або є забавним, або здатність розпізнавати смішне в ситуації чи людині. Все, що викликає сміх, можна вважати гумором. Гумор – це широке, часто суб'єктивне дослідження. Незважаючи на безліч теорій гумору в таких дисциплінах, як психологія, лінгвістика, антропологія та медицина, все ще майже неможливо визначити, як працює гумор (Гарднер 2008: 9). Відповідно до Кембриджського Словника, цей термін трактується із схожим сенсом: «Гумор – це здатність отримувати радість від чогось побаченого, почутого чи подуманого, що іноді викликає посмішку чи сміх, або властивість чогось, що викликає таку радість» (Cambridge University Press 2023).

Згадуючи гумор, часто у нашій пам'яті з'являються такі терміни як «сатира», «іронія», «сарказм», «гротеск» та інші види комічного. Як зазначають А. Р. Габідулліна та М. В. Жарикова у своєму посібнику «ЛІНГВІСТИЧНА ПРИРОДА ГУМОРУ», гумор та сатира є рівноправними формами комічного. Водночас, головною відмінністю гумору та сатири є оцінка: коли гумор характеризується як невинний, м'який із позитивним ставленням до певної ситуації чи явища, то в основі сатири закладена насмішка, що передбачає негативну оцінку до певного факту чи став-

лення до ситуації загалом (Габідулліна, Жарикова 2021: 6). Гумор загалом характеризується саме емоційним аспектом. Іншими словами, це тенденція певного когнітивного досвіду викликати сміх і забезпечувати розвагу. Більше того, ми повинні пам'ятати, що люди різного віку і культур реагують на гумор по-різному, оскільки більшість здатні відчувати гумор, тобто розважатися, сміятися або посміхатися над чимось смішним, і тому вважається, що одні мають почуття гумору, а інші – ні. Сатира ж навпаки: може більше покладатися на розуміння об'єкта гумору і, таким чином, має тенденцію звертатися до більш зрілої аудиторії. Гумор також використовується для позначення будь-якого типу комедії. Крім того, вважається, що він включає в себе поєднання дотепності та рівень розважливості в людині.

Сатира – це техніка, яку використовують письменники для викриття і критики дурості та корумпованості окремої людини або суспільства за допомогою гумору, іронії, перебільшення або висміювання (Singh, 2012: 66). Вона має на меті покращити людство, критикуючи його дурощі та слабкості. Письменник у сатирі використовує вигаданий персонаж, який виступає за реальних людей, щоб викрити і засудити їхню корупцію.

Говорячи про сатиру, неможливо не згадати іронію, так як сатира та іронія є повністю взаємопов'язані. Іронія – це різниця між тим, що сказано або зроблено, і тим, що насправді має місце на увазі. Тому письменники часто використовують сатиру, щоб вказати на нечесність і безглуздість людей і суспільства та критикувати їх, висміюючи їх, висміюючи їх (Singh, 2012: 69). Більшість політичних карикатур, які ми бачимо щодня в газетах і журналах, є прикладами сатири.

Іронія – вид комічного, що має на меті приховане кепкування; ситуація, в якій закладено один сенс, однак в кінцевому результаті отримуємо зовсім протилежний (Cambridge University Press 2023). Іронія – це розбіжність або невідповідність між тим, що сказано, і тим, що розуміється, або тим, що очікується, і тим, що відбувається насправді. Вона може бути використана навмисно, а може статися ненавмисно. Роль аудиторії дуже важлива. Автори можуть використовувати іронію, щоб змусити аудиторію зупинитися і замислитися над тим, що було сказано, або щоб підкреслити центральну ідею. Роль аудиторії в усвідомленні різниці між тим, що сказано, і тим, що є нормальним або очікуваним, є важливою для успішного використання іронії. Іронія в широкому розумінні – це риторичний прийом, літературна техніка або подія, що характеризується невідповід-

ністю, або контрастом, між реальністю (тим, що є) і видимістю (тим, що здається). Вербальну, драматичну та ситуативну іронію часто використовують для підкреслення істини. Іронічна форма порівняння, що використовується в сарказмі, і деякі форми літоти можуть підкреслити своє значення шляхом навмисного використання мови, яка стверджує протилежне істині, заперечує протилежне істині або різко і явно применшує фактичний зв'язок (Singh, 2012: 66).

Іронія є ефективною, оскільки не дає твору автора стати дидактичним. Оскільки більшість художніх творів, які використовують іронію, мають тенденцію торкатися серйозних питань, таких як лицемірство в релігії, суспільстві чи уряді, більш серйозний або реалістичний підхід ризикує стати претензійним. Іронія може бути ефективним способом не лише підходити до таких тем, але й робити це в гумористичній чи розважальній формі (Giorga, 1995: 257).

За допомогою іронії, на відміну від більшості літературних тропів, читачі втягуються в жарт. Вони бачать і знають те, про що не знають самі персонажі. Таким чином, це дає їм відчуття дистанційованості від історії. Це дозволяє їм проаналізувати ідеї та теми, які виражаються у спосіб, що не завжди доступний в історіях, які не використовують іронію. Іронія також дозволяє читачам зрозуміти персонажів так, як вони самі про себе не знають. Наприклад, іронія в «Королі Лірі» Шекспіра дозволяє глядачам зрозуміти гординю, яку уособлює король Лір а також дозволяє зрозуміти, як ця гординя призводить до його падіння (Singh, 2012: 66). Іронія допомагає читачам і глядачам краще розуміння людської природи.

Хоча сатира та іронія пов'язані між собою, вони не виключають одна одну. Іронія зустрічається не лише в сатирі, але й у драматичному та комедійному мистецтві. В той же час, коли і сатира використовує багато інших риторичних і комедійних прийомів, таких як висміювання, для досягнення своєї мети. Сатира – це більше форма гумористичної критики, як зазначає Енджі Бейтс у своїй статті. Хоча сатира іноді застосовується, здавалося б, разом із жорсткими прийомами, її метою є не жорстокість, а скоріше вказати на недоліки в уряді, суспільстві, окремих людях чи людському стані. Сатира – це спроба повернути увагу до цих недоліків, або заохотити до змін, або примусити до усвідомлення. Деякі з найвідоміших сучасних сатиричних творів з'являються в телевізійних шоу.

Для перекладу таких видів комічного, будь-який професійний перекладач зобов'язаний зважати на інші соціокультурні фактори, оскільки,

як уже згадувалось раніше, адекватний переклад гумору вимагає обізнаності в усіх сферах мовної свідомості. Аналізуючи культурні відмінності в тому числі, можна виділити чотири стилі гумору: *афіліативний, самопідтримуючий, самознищуючий та агресивний гумор*.

1. Афіліативний стиль передбачає розповідь анекдотів про речі, які кожен може вважати смішними. Мета полягає в тому, щоб за допомогою гумору об'єднати людей для пошуку гумору в повсякденному житті. Типи жартів, які розповідають такі коміки, як Джеррі Сайнфелд, і які зосереджуються на комізмі в повсякденному житті, представляють цей вид гумору. Його мета - створити відчуття спільності, щастя і благополуччя. Якщо ви любите жарти про тварин або повсякденні події, то ви використовуєте афіліативний гумор.

2. Агресивний гумор включає в собі приниження чи образливі фрази, спрямовані на певних людей. Це гумор, який використовують більш агресивні коміки - артисти, що принижують, такі як Дон Ріклз або покійна Джоан Ріверс. Коли він має на меті погрожувати або психологічно зашкодити іншим, це тип гумору, який використовують хулігани. Хоча декому такий гумор може здатися смішним, інші можуть сміятися, щоб приховати почуття дискомфорту. (Riggio 2003: 2). Здебільшого, цей гумор висвітлюється через сатиру, іронію, сарказм чи чорний гумор.

3. Самопідтримуючий гумор – це вміння сміятися над собою, наприклад, жартувати, коли з вами трапилося щось погане. Намагатися знаходити гумор у повсякденних ситуаціях і робити себе об'єктом гумору в доброзичливій формі. Це пов'язано зі здоровим подоланням стресу.

4. Самознищуючий гумор – агресивне приниження себе в манері «бідлахи» називається гумором, що перемагає самого себе.

Отже, зважаючи на відповідний стиль гумористичного матеріалу, можна передусім визначити, яка початкова та основна мета певного виду гумору і куди та на що спрямована увага автора гумору.

Що стосується самого перекладу таких видів комічного, як сатира, іронія та гумор загалом, варто звернутися до відомого бельгійського теоретика Дірка Делабастіта, який детальний розписав які перекладацькі стратегії можна використати у відповідних комічних ситуаціях (Delabastita, 2005: 12). Він виділяє п'ять перекладацьких трансформацій, що найкраще висвітлюють адекватний переклад гумору, а саме:

1) *заміна* – перекладацька трансформація, в основі якої полягає зміна чи повноцінна заміна певних граматичних та синтаксичних структур

для збереження вищого ступеня еквівалентності. Як приклад, розглянемо певні діалоги із серіалу «Друзі», де використовувались згадані трансформації. «*Monica : Why did they get divorced? Rachel : Well, apparently she caught him cheating on her with someone else. Isn't that sad? *giggles* God, could you imagine if I actually married him? I mean how different would my life be*», який дублюється українською наступним чином: «*Моніка: Так а чому вони розлучились? Рейчел: Мабуть, тому, що вона спіймала його на зраді. Сумно... *сміється* Боже, а якби я за нього вийшла? Моє життя було б зовсім інше*». Перекладач для відтворення іронії використав синтаксичну заміну, перетворивши питальне речення в називне розповідне;

2) *повторення* – перекладацька трансформація, яка має на меті дослівний переклад компоненту без жодних змін чи заміни. В цьому випадку перекладач повинен передбачити, що комічний сенс буде ідентичний оригіналу. Найчастіше використовується у афіліативному стилі гумору і це можемо помітити у фразі з того ж серіалу: «*Rachel: Good day for married people, huh?*» та її переклад «*Рейчел: Вдалий день для одружених людей, еге ж*»;

3) *опущення* – перекладацька трансформація, при якій перекладач може повністю або частково пропустити жарт у перекладному тексті, при цьому не висвітлюючи навіть низький рівень еквівалентності. Добре демонструє цю трансформацію наступна фраза: «*Charlie: It's something! You go, girlfriend!*», що в українському варіанті звучить як «*Чарлі: Це дуже круто!*». Як ми можемо помітити другу фразу із оригіналу автор вирішив опустити для зменшення перенавантаження для слухача;

4) *додавання* – перекладацька трансформація, що застосовується у випадках, коли лінгвістичні, стилістичні, соціокультурні та інші компоненти неможливо передати мовою перекладу без додавання дескриптивного методу додавання необхідної інформації. Як приклад, можемо розглянути діалог із серіалу «Друзі»: «*Joe: And now you're gonna throw that juice at me, aren't ya? Chandler: It's not all juice*» та його український переклад, що звучить так: «*Джої: А зараз ти виллєш на мене цей сік? Чендлер: Тут не тільки сік, шановний!*». В українськомовному перекладі застосовано більш експресивний варіант цієї репліки (*Тут не тільки сік, шановний!*) із додаванням звертання для підсилення комічно-іронічного сенсу висловлення;

5) *компенсація* – перекладацька трансформація, яку застосовують при неможливості передати комічний елемент саме в тому місці та положенні тексту оригіналу через певні синтаксичні та гра-

матичні структури; полягає у відтворенні гумору в іншому місці тексту. Можемо помітити цей метод у жарті «*Why don't you write a good thrilling detective story? -Me?*» – «*А чому б вам не написати детективний роман, такий, щоб аж дух перехоплювало? – Що?*». Прослідковується, що перекладач не в змозі передати комічний сенс повноцінно, тому помічаємо низький рівень еквівалентності в цьому перекладі (Delabastita, 2005: 12).

З цього можна зрозуміти, що для вдалої інтерпретації перекладач може використовувати низку перекладацьких трансформацій, серед яких найпоширенішою є заміна, оскільки вона полягає в пошуку рівноцінного поєднання лексичних, стилістичні та семантичні трансформацій, які можуть відповідати повному чи частковому еквіваленту в мові перекладу (Кияк, 2006). Більше того, з власного досвіду можна додати, що в поєднанні із дескриптивним методом (додаванням) та компенсацією, це допомагає досягти адекватного перекладу. Адже коли граматична та структурна відповідність текстів не є ключовою ціллю фінального тексту, в хід йдуть комбінації та поєднання усіх вищезазначених стратегій перекладу.

Люди схильні використовувати гумор як засіб висвітлення суперечливих тем. Коміки завжди стверджують, що гумор потрібен нам, щоб допомогти пережити важкі часи. Але не можна насолоджуватися втечею, не переживши важких часів. Без необхідної передісторії жарту аудиторія не розуміє серйозності кульмінації, і гумор фактично втрачається. Крім того, завжди існує напруга щодо того, хто і над чим має право сміятися. Іноземці, які сміються з анекдотів про трагедії, що їх не стосуються, можуть бути проблематичними. Ці точки напруги також розмивають межі між тим, що є смішним, а що ні.

Існує дуже багато суперечок щодо того, чи вважається переклад гумору найскладнішим видом перекладу. Одні вважають, що для перекладу гуморунепотрібні спеціальні стилістичні прийоми, інші, навпаки, вважають, що переклад гумору є найскладнішим типом перекладу через його культурно-ситуативну специфіку та потребу в творчому підході до перекладу (Hoffman, J. 2019: 155).

Перша причина, чому переклад гумору вважається найскладнішим видом перекладу, полягає в його культурно-ситуативній специфіці. Перекласти зміст – не єдине завдання перекладача. Не менш важливим є створення однакового ефекту жарту з однієї мови на іншу та з однієї культури на іншу. Перекладаючи жарт, перекладач повинен пам'ятати, що те, що доречно в одній культурі, може бути образливим в іншій.

Крім того, в деяких ситуаціях жарти є смішними в культурі оригіналу, але вважаються безглуздими в культурі перекладу.

Ще одна причина, чому переклад гумору є складним, полягає в тому, що до нього потрібно підходити творчо. Говорячи про значення, відповідного еквівалента може не існувати, або він може бути недостатньо точним, щоб передати значення цільовою мовою. Перекладач повинен знайти компроміс між дотриманням вірності та точною передачею змісту з тим самим ефектом сміху. За словами Ванделе (Vandaele, 2010: 147), люди все одно будуть сміятися, навіть якщо відбудуться незначні лінгвістичні зміни, але почуття гумору зміниться.

Отже, переклад гумору вимагає більше, ніж простого перекладу. Завдання перекладача полягає в тому, щоб точно передати повідомлення з мови оригіналу на мову перекладу, не втративши при цьому його духу. Тому розумний і кваліфікований перекладач – це той, хто відтворить гумор для цільової аудиторії, зберігши його сенс і емоції.

Висновки. Перекладачі, яким доводиться перекладати гумористичний матеріал, можуть застосувати певні прийоми, які допоможуть їм виконати роботу якісно та розсмішити читачів. Якщо йдеться про жарти, які мають культурні відмінності, перекладач може вигадувати та перетворювати жарти на власний розсуд, які б краще

відповідали новій цільовій культурі та аудиторії. Це може бути в разі ефективніше, ніж дослівний переклад оригінального жарту. Аналогічно, у випадку гумору з грою слів перекладачеві, можливо, доведеться переписати гру слів так, щоб вона працювала в цільовій мові. Для успішного перекладу жарту важливіше передати суть оригінального жарту, ніж безпосередньо перекласти його дослівно. Саме тому найчастіше для перекладу гумору використовуються такі перекладацькі трансформації, як заміна, компенсація чи додавання, опущення та повторення.

Переклад гумору не є швидким і легким завданням, однак роль перекладача полягає в тому, щоб подолати розбіжності між культурами та мовами та віднайти ту золоту середину між еквівалентами адекватного перекладу. Маючи належні навички та робочу етику, перекладачам вдається поєднати успішне виконання своєї роботи і перенесення сміху для читачів чи глядачів.

На сьогоднішній день питання точного перекладу гумору все ще не є дослідженим достеменно, оскільки мова як явище, яке постійно змінюється та самовдосконалюється не зупиняється, а лише змінює своє русло в різноманітні сфери культури. Саме тому зазначається, що дослідження в цій сфері є вкрай важливими для постійного моніторингу та фіксації змін у культурно-мовному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ванделе Ж. Гумор у перекладі: Посібник з перекладознавства [на матеріалах сучасної газетної публіцистики] : монографія / Вид-во Амстердам і Філадельфія «Джон». Вип. 1. Амстердам, 2010. 458 с.
2. Габідулліна А. Р., Жарикова М. В. Лінгвістична природа гумору. Навчальний посібник : монографія / Ін-т політ. і етнонац. дослідж. Слов'янськ, 2021. 140 с.
3. Гарднер С. Три способи, як гумор допомагає на заняттях з іноземної мови. Науковий посібник «Викладач мови»: Серія № 6. Японська асоціація для викладання мови. Окаяма, 2008. 670 с.
4. Гофман, Дж. Проблеми перекладу гумору. Довідник з неврології багатомовності: монографія / Вид-во Вілі Блеквел. Чикаго, 2019. 829 с.
5. Гіора Р. Про іронію та заперечення. Дискурсивні процеси [на матеріалах сучасної газетної публіцистики]: монографія / Вид-во Рутледж. Випуск 19. Каліфорнія, 1995. 357 с.
6. Делабастіта Д., Грутман Р. Вступ до художніх репрезентацій багатомовності та перекладу [на матеріалах сучасної газетної публіцистики]: монографія / Вид-во Ланс. Берлін, 2005. 340 с.
7. Кембриджський словник англійської мови / уклад. та голов. ред. О'Шей С. Кембридж, 1995-2023.
8. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія і практика перекладу: монографія / Ін-т політ. і етнонац. дослідж. Вінниця, 2006. 592 с.
9. Сінгх Р. К. Гумор, іронія та сатира в літературі. Міжнародний журнал англійської мови та літератури. 2012. Том 3, Випуск 4. 172 с.
10. Цуй, К. Отже, китаєць заходить до бару і каже, що він ірландець – зрозуміло? [на матеріалах сучасної газетної публіцистики] : монографія. Журнал *Волл-стріт*. 2010. URL: <https://www.wsj.com/articles/SB10001424052748703416204575146040564757682> (дата звернення: 26.03.2023).

REFERENCES

1. Vandaele, J. Humor u perekladi: Posibnyk z perekladoznavstva [na materialakh suchasnoi hazetnoi publitsystyky] [Humor in Translation: Handbook of Translation Studies [on the materials of modern newspaper journalism]: monohrafiia / Published by Amsterdam & Philadelphia "John". Vol. 1. Amsterdam, 2010. 458 p.
2. Habidullina A. R., Zharykova M. V. Lihvistychna pryroda humoru. Navchalnyi posibnyk [The Linguistic Nature of Humor: A Study Guide]: monohrafiia / In-t polit. i etnonats. doslidzh. Sloviansk, 2021. 140 p. [in Ukrainian].

3. Gardner S. Try sposoby, yak humor dopomahaie na zaniattiakh z inozemnoi movy. Naukovyi posibnyk «Vykladach movy» [The Language Teacher: Three ways humor helps in the language classroom]: Vol. 6. Okayama, 2008. 670 p.
4. Hoffman, J. Problemy perekladu humoru. Dovidnyk z nevrolohii bahatomovnosti [The Handbook of the Neuroscience of Multilingualism: The Challenges of Translating Humor]: monohrafiia / Published by Wiley-Blackwell. Chicago, 2019. 829 p.
5. Giora, R. Pro ironiiu ta zaperechennia. Dyskursyvni protsesy [na materialakh suchasnoi hazetnoi publitsystyky] [On irony and negation, Discourse Processes [on the materials of modern newspaper journalism]: monohrafiia / Published by Routledge. Vol. №19. California, 1995. 357 p.
6. Delabastita D., Grutman R. Vstup do khudozhnikh reprezentatsii bahatomovnosti ta perekladu [na materialakh suchasnoi hazetnoi publitsystyky] [Introduction to fictional representations of multilingualism and translation [on the materials of modern newspaper journalism] : monohrafiia / Published by Lans. Berlin, 2005. 340 p.
7. Cambridge Dictionary of English Language / compiled and edited by O'Shea S., 1995–2023.
8. Kiyak T.R., Oguy O.D., Naumenko A.M. Teoriia i praktyka perekladu [Theory and practice of translation]: monohrafiia / Vernadsky National Library of Ukraine. Vinnytsia, 2006. 592 p. [in Ukrainian].
9. Singh R. K. Humor, ironiia ta satyra v literaturi. Mizhnarodnyi zhurnal anhliiskoi movy ta literatury [HUMOUR, IRONY AND SATIRE IN LITERATURE. International Journal of English and Literature] Vol. 3, Issue 4. 2012. 172 p.
10. Cui, C. Otzhe, kytaiets zakhodyt do baru i kazhe, shcho vin irlandets - zrozumilo? [na materialakh suchasnoi hazetnoi publitsystyky] [So a Chinese Guy Walks Into a Bar, and Says He's Irish—Get It? [on the materials of modern newspaper journalism]: monohrafiia / The Wall Street Journal. 2010. URL:<https://www.wsj.com/articles/SB10001424052748703416204575146040564757682> (date of application: 26.03.2023)